

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 881
van **FREYA SAEYS**
datum: 21 september 2015

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Dementie - Evolutie - Beleidsmaatregelen

Eind augustus 2015 verscheen een studie aan de universiteit van Cambridge waarin de dementiecijfers van de laatste 20 tot 30 jaar werden vergeleken in vier Europese landen. De conclusie is hoopgevend. Ofschoon het aantal ouderen stijgt, neemt het aantal mensen die lijden aan dementie nauwelijks toe. In sommige regio's nam de incidentie zelfs lichtjes af.

De onderzoekers wijten deze stabilisatie aan een aantal factoren: betere leefomstandigheden, betere gezondheidszorg en gewijzigde levensstijl. Bij die gewijzigde levensstijl behoren onder meer de daling van het aantal rokers, de opgevoerde strijd tegen hart- en vaatziekten van de laatste 20 jaar, waardoor meer mensen zich laten behandelen voor hoge bloeddruk en cholesterol. De aandacht van deze laatste patiënten voor matige sport en dieet in de behandeling van hun chronische aandoening.

Omwille van die redenen zouden de prognoses van 230.000 tot 250.000 patiënten tegen 2050 hopelijk overschat zijn. Hoeveel mensen met dementie er dan wel moeten worden verwacht is onduidelijk.

Wetenschappers wijzen er wel op dat de studie niet verwijst naar de verschuiving van dementie naar een latere leeftijd. Vandaag zijn 80-plussers de grootst getroffen groep. Nu zou dementie meer gaan voorkomen vanaf 85 jaar.

1. Beschikt de minister over aanwijzingen dat ook in Vlaanderen de incidentie van dementie stagneert?
2. De studie is hoopgevend.

Verbindt de minister nu al conclusies aan deze studie voor zijn beleid?

3. De studie stelt dat de levenswijze een enorm impact heeft op de stagnatie van dementie. Die conclusie bevestigt de stelling dat in de toekomst bij chronische zorg de zelfzorg eigenlijk van het grootste belang is. Daarbij gaat het zowel om een aangepaste levensstijl als het medisch remediëren aan een aantal gezondheidsproblemen. Vlaanderen heeft vanuit zijn bevoegdheid inzake preventieve gezondheidszorg en eerstelijnsgezondheidszorg een belangrijke rol te spelen in het begeleiden van mensen bij hun levensstijl indien zij getroffen worden door een chronische aandoening, maar uiteraard ook in het promoten van een gezonde levensstijl van de algemene bevolking.

Zal de minister in de toekomst inzetten op het concreet coachen van mensen met een chronische aandoening in het kader van zelfzorg? Hoe wil de minister dit vorm geven? Werd over dit concreet onderwerp al overleg gepleegd met de federale minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid?

ANTWOORD

op vraag nr. 881 van 21 september 2015

van **FREYA SAEYS**

1. De Engelse onderzoekers herhaalden een grootschalig onderzoek naar dementie uit de jaren '90, de zogeheten CFAS-studie (Cognitive Function and Ageing Studies). Ze vonden een lichte stijging van het aantal patiënten onder de 65-plussers. Rekening houdend met het toegenomen aantal 65-plussers in Engeland, blijkt echter dat het percentage ouderen met dementie terugloopt.

Er is geen reden om aan te nemen dat de situatie in Vlaanderen sterk verschillend zou zijn. We kunnen hier echter geen voldoende onderbouwde uitspraken over doen. In de media worden soms prevalentiecijfers vernoemd die veel hoger liggen, of cijfers met een spectaculaire groei van aantal personen met dementie. Dit heeft vooral te maken met het feit dat veel toekomstige cijfers worden gepubliceerd op wereldschaal. Vooral door de stijgende levensverwachting in ontwikkelingslanden, stijgt er ook het aantal personen met dementie. De demografische evolutie in Vlaanderen, de betere gezondheidszorg en gewijzigde levensstijl zorgen ervoor dat de tendens op wereldniveau niet zomaar mag doorgetrokken worden.

In 2011 werden, naar aanleiding van de campagne 'Onthou mens, vergeet dementie' 1.000 Vlamingen ondervraagd in verband met hun beeldvorming over dementie. Hieruit bleek dat 1 op 3 Vlamingen iemand kent met dementie in zijn omgeving. 6% van de Vlaamse bevolking (383.000 personen) staat in voor de zorg voor een persoon met dementie.

Het aantal personen met dementie in Vlaanderen wordt geraamd op 116.000 (peildatum 1/1/2014).

Naar schatting zal het aantal personen met dementie tegen 2020 toenemen met ongeveer 30%.

2. Een absolute stijging van het aantal personen met dementie is er zeker, gezien de toekomstige bevolkingsevolutie, maar de curve zal mogelijk iets minder steil zijn dan vroeger geraamd. Het blijft dus noodzakelijk om de ondersteuning en begeleiding van personen met dementie en hun mantelzorgers verder uit te bouwen.

3. Het transitieplan 'Dementiekundige basiszorg in het natuurlijk thuismilieu' vertrekt vanuit de visie dat zorgverlening aan personen met dementie moet vertrekken vanuit de noden en behoeften van de persoon met dementie zelf en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de focus verlegd van acute zorg naar chronische zorg en worden zelfredzaamheid en zelfzorg aangemoedigd. Het plan is sinds september 2014 in uitrol.

Uit onderzoek weten we dat tussen de eerste signalen en de effectieve diagnose van dementie meer dan twee jaar kunnen overgaan. In het transitieplan wordt ingezet op hulpverleners in de thuiszorg die voldoende getraind zijn om de eerste signalen op te merken en die de vraag van de persoon en zijn omgeving ernstig nemen. De rol van de mantelzorger wordt hierin op zijn waarde geschat.

Op 29 september jl. zijn alle betrokken actoren op het kabinet uitgenodigd om het Dementieplan Vlaanderen 2010-2014 te evalueren en een actualisering van het Dementieplan te realiseren dat voldoet aan de actuele noden en behoeften van personen met dementie en hun mantelzorgers. We voorzien dat in het voorjaar 2016 het geactualiseerde Dementieplan Vlaanderen kan worden voorgelegd.

Preventie van dementie zal ook in dit geactualiseerde plan opgenomen worden. Hierbinnen zal de promotie van een gezonde geest in een gezond lichaam een prioritaire plaats krijgen. De belangrijkste risicofactoren voor dementie zijn gebrek aan beweging, roken, depressies en een lage opleiding. De onderzoekers van de universiteit van Cambridge ontdekten dat wereldwijd het aantal dementiepatiënten met 9 miljoen kan worden gereduceerd in 2050, als iedere risicofactor met 10% zou afnemen.

Om de burger rechtstreeks of onrechtstreeks te stimuleren tot gezonde keuzes, hebben we geïnvesteerd in heel wat projecten. Bijvoorbeeld in het kader van het Vlaams Actieplan tabak, alcohol en drugs 2009 – 2015 of het Vlaamse actieplan voeding en beweging.

De kadermethodiek 'Gezonde gemeente' zal in 2016 op kruissnelheid komen. Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) en het locoregionaal gezondheidsoverleg en -organisatie (LOGO's) zullen verdere inspanningen leveren om niet-deelnemende gemeenten toch te overtuigen en om een gepast aanbod te voorzien in de Brusselse gemeenten.

Met de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) willen we ervoor zorgen dat mensen met chronische zorgnoden aangepaste, kwalitatieve en betaalbare zorg krijgen, thuis of in residentiële context. De komende jaren bouwen we de Vlaamse Sociale Bescherming stapsgewijs uit